

KIADÓ HIVATAL:

Szikes Antal könyvnyomdája, hova az előfizetési pénzek, hirdetések és minden a kiadóhivatali érdeklő közlemények küldendőek.

Nyíltárban egy sor közlési díja 10 krajczár.

Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

SZARVAS VÁROS HIVATALOS LAPJA.

ELŐFIZETÉSI ÁR.

Egész évre 5 ft. — kr.
Félévre . . . 2 ft. 50 kr.
Negyedévre 1 ft. 25 kr.

SZERKESZTŐSÉG.

Beliczey-ut 15. szám
hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendőek.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Magyarország árvái.

A humanizmus egyik legszebb alkotása: az árvaház. Ha ez épületeket nézzük, vagy ha párosával kivonulni látjuk az apró árvákat, rendszerint kissé szégyenkező vezetőjükkel: a részvét érzete száll meg bennünket és vele együtt az a felemelő tudat, hogy ez elhagyott apró lényekkel jót, nemest cselekszik maga az emberiség. Ez egyszer azonban el akarom hallgattatni a részvét szavát, nem akarok leborulni a humanizmus jótékony alkotásai előtt, hanem kritikai szemmel akarom tekinteni Magyarország árváinak ellátását.

Sajnos, e kritikai vizsgálatnak csak igen kis anyagot szolgáltatnak a hivatalos jelentések. Sehol sem találtam meg, hogy hazánkban hány árva gyermek van, sehol sem találok részletes kimutatást szegény árváinkról. Csak töredékes az, mely a vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak jelentésében foglaltatik: de e töredék is elég ahhoz, hogy némi világot vessen a kérdésre.

E jelentés szerint Magyarországnak 71 árvaháza van s ezekben összesen 1513 fiú és 1184 leány neveltetik; tehát összesen 2697 árva. Hogy ez csak elenyésző csekély része hazai árváinknak, azt alig szükséges mondanunk. Az árvák száma bizonynyal több száz-ezerre tehető. Mindössze csak 49 helyen van árvaház s megyéinknek fele nélküli az árvaházat. Társadalmunkban még mindig nincs meg az emberszeretet ama foka, a mely az árvaházak alapításához szükséges. S ha keletkeznek is, ezek jórészt egyesek nemeslelkű adományainak köszönik létüket, pedig a humanizmus igazi áldásos működése akkor kezdődik

a midőn a hivatalos és nem hivatalos testületeket, társulatokat tartja, az az emberszeretet nemes érzelmé.

Hogy mily lassan keletkeznek árvaházaink, annak illusztrálására megemlítem, hogy első árvaházunk: a kőszegi 1749-ben alakult meg: tehát majdnem 150 esztendő kellett ahhoz, hogy az említett 71 árvaház létesüljön. Még jellemzőbb az, hogy 1884. óta hazánkban egyetlen egy árvaház sem keletkezett.

A mostani árvaházak fenntartóinak a társadalomnak, a felekezeteknek s az államnak, még ebben a tekintetben nagyon sok a tenni valójuk nem szabadna tétlenül nézniök, hogy annyi szerencsétlen árvánk vész el a nyomorban, s ápolás s nevelés hiányában annyian jutnak a bűn ösvényére.

Nemcsak az a bajunk, hogy árvaházaink száma ily csekély, hanem talán még nagyobb bajunk, hogy a meglévőket sem használjuk ki annyira, a mennyire lehetséges. És itt elérkeztem egy olyan ponthoz, a melyet még nem érintett senki, mert sokan nem tartják a humanizmussal összeegyeztethetőnek, hogy merész kézzel hozzányuljanak egyik szentélyéhez. Én megteszem a künnrekedő árvák érdekében, hogy rámutatok a mostani árvaházaink rossz gondolkodására, pazarlására. Megteszem azért is, hogy árvaházaink igazi árvaházaink legyenek, ne pedig felnőtt egyéneket ellátó intézetek, a melyekben sokkal mellékesebb az árvák ellátása, semmint néhány felnőtt egyén létének biztosítása. Egyenesen kimondom, hogy árváink ellátását igen költségesnek tartom és azt hiszem, hogy e költséggel majdnem 2 szer annyi árva volna ellátható, mint jelenleg.

A 2697 árva ellátása az említett kimutatás szerint 623,510 frtba került, tehát egy-egy árva ellátása átlag 230 ft. Már ez az átlagos ár itt igen sok.

Vajjon hány olyan szerény polgári családunk van, különösen kisebb városokban, a melyek egy-egy gyermekre évenként 23 ftot költhetnének! Hiszen az egy négytagú családnál már majdnem 1000 forintra rug! S az összehasonlításnál tekintetbe kell vennünk azt is, hogy itt nem 4—5 gyermek van együtt, hanem sok helyen 100 árvánál is több van és 100 egyén ellátása nem kerül 100-szor annyiba mint egyé!

Hozzávetőleges számítás szerint egy-egy árvának ellátása — mindig a vidéki viszonyokat tartva szem előtt — nem szabadna 150 frtnál többbe kerülni, kivéve, ha az alapítót oly intenció vezeti, hogy néhány árvának fényes ellátást akar biztosítani. — Hiszen az állam egy-egy árvának — a nyugdíj törvény szerint — csak 80 ft nevelési járulékot biztosít s ezt is csak akkor, ha háromnál több árva marad.

Az említett 150 frttól, melynél az átlagos ellátási költség is 80 frttal több, az egyes árvaházak egység arai lényegesen eltérnek. Mit szóljunk például ahhoz, hogy egyik budapesti árvaházban egy-egy árva ellátása 564, mond ötszázhatvannégy forintba kerül s hogy pl. a pénzügyminisztérium által fenntartott zólyom-lipcei árvaházban, tehát olyan helyen, ahol a nép alig tengeti életét, egy-egy árva ellátása az említett kimutatás szerint 300 frtba kerül.

TÁBOZA.

A világtalan.

(Angolból Croqvel után.)
(Folytatás és vég.)

Áldott emlékezetű Anyám igazat mondott. A zivatar csakugyan kitört felettem. Elvesztettem férjemet, gyermekeim — egyet kivéve — elhaltak, az életben maradt pedig világtalanná lett. Nagy csapások voltak ezek, de én mindégikét keresztényhez illő gyermeki megadással viseltem. Vallás volt fenntartóm, vallásból merítettem a vigaszt magam és világtalan gyermekem számára. Egy panaszszó nem sok, de annyi se hangzott le ajkainkról.

Nehéz napokat éltem át, ám a legnehezebb, legkínosabb csak most következett. Az orvos végre megengedte. Albert fejről a kötelékek eltávolítását. Mivel nem éreztem magamat elég erősnek jelen lenni a kötelékek levevésénél, a szomszéd terembe vonultam. Néhány perc múlva visszatérvén, a mit láttam, az egész valómban megrendített. Ott állt előttem a jóságos gyermek eléktelenített, sápadt arcú. Szemei, az azelőtt oly nyájasan mosolygó, vidor szemek le voltak zárva, mint az alvó. Egy ideig némán állottunk. Lelki tájadalomtól nem bírtam szóhoz jutni. Vegre is a ki megszólalt, a fiam volt. Ne csüggedj, kedves Anyám, — mondá — légy erős lelkű s imádkozzál mindkettőnkért Istenhez!

Oly nagyok és veszélyesek voltak Albert égés-okoza sebei, hogy felépülése nem következhetett be rövid idő alatt. Csak lassan jött magához. A kik felépülése után látták, mindégik így szól: csoda, hogy e fiatal ember életben maradt!

Midőn fiam némileg visszanyerte erejét, azon kéréssel fordult hozzám, lennék oly jó őt a templomba vezetni. Nem tagadhatom, miszerint e kérése rendkívül hatott reám. Azelőtt nem egyszer fenhéjázó gondolatokkal léptem át a szent Ház küszöbét, holott hálás szívvel kellett volna a Mindenhatóhoz járulnom azért, hogy engem odáig oly kegyesen vezérlett. Vétkesnek éreztem magam azon órában. Oh mily másként éreztem az én világtalan, megóvott tehetetlen, nemes szívű gyermekem! Ő hálás szívvel ment a szent helyre hogy a jóságos Isten képesé tette őt engem, édes anyját, kiszabadítani a halál karjaiból, és hogy az ő életét is megmentette. Templomba menetelünkör nem mertem szeméimtel felvetni, mert attól tartottam, hogy majd a szintén oda tartó hívők egyike-másika felismerve engemet, rám mutat, s így szól: ime ott megyen a büszke nő megalázva, az, ki egykor bennünket, mint nálunknál magasb rangú, lenézett. Így szemlesütve mentem be Isten Házába. Leültünk. Albert mellett foglalt helyet, s kiváló figyelemmel kísérte az egyházi szónok beszédét. A lelkes észre vette azt, s midőn a templomból kiléptünk, hozzám jött e szavakkal: kegyed egy boldog anya, hogy ily gyermekkel dicsekszhetik. Beszéd és ima alatt tisztán láttam, arcán a vallásos lelkületet kifejezve.

Albert fokozatosan javult, korábbi vidorságát teljesen visszanyerte, s most a legkedveltebb személyek sorába tartozik. Társaságát minden mivel ember keresi.

— Igaza van, Asszonyom! mondám.

— Az emberek — tolytatá tovább a nő — mindig készek zúgolódni a Gondviselés ellen, ha valami nincs kedvükre. Én soha nem zúgolódtam. Igaz, hogy eleinte rosszul esett, midőn Albertem világtalansága miatt vöggép fel lett minden szolgálatól mentve, de belenyugodtam. Alkalmazásról ily állapotban szó sem lehetett. Segély nélkül azonban még sem maradtam. A kormány kegyesen nyugdíjat rendelt számomra, s most ezt élvezve nyugodtan töltöm napjaimat.

Később Albertemnek gitarrt (pengedüt) vettem s megtanítottam ezen könnyen hordozható hangszeren játszani. A hangszert ügyesen kezeli; midőn játszik — többnyire énekel is. Ezen kívül jelenleg egy értekező, szerkesztésével is el van foglalva, s gondolatait nekem tollba mondogatja. A tétlenséget lelke mélyéből gyűlöli. Mivel, mint világtalan, el van zárva sok testi foglalkozástól, szellemi tevékenységgel iparkodik magát kárpótolni, s irodalmunknak némi szolgálatot tenni. Idejét rendszerint az előtte olvasottak feletti elmélkedésre, zenére, dalra, s szellemi termékei feltévesére fordítja.

Rokonaim itt ninesenek. Testvérbátyám, ki még életben van, New-Yorkban lakik. Már régóta hív magához. Kivánságának most eleget akarok tenni, azért utazunk a nevezett városba. A tengeri levegő, az idegenekkel való érintkezés, társalgás, eszmecsere, mindez

A „slójdrol.”

Írta: Bodnár József.
(Folyt. és vége.)

Igy adtak a dánok és a scandináv népek példát a világnak, hogyan kell a nép millióit megóvni az elparlagosodástól. Komoly odaadással láttak hozzá, hogy az uralkodó kézműves, földműves, kertészeti s kertészeti-ipari foglalkozások technikájának elemeit a köznevelés számára értékesítsék s így az élet s iskola közötti nagy hézagot áthidalják.

De meg is hozta munkásságuk a sikert, mert a népelet a népszellem virágzása ott erősebb és fejlettebb ma már a világ bármely népeinél.

Hogy már az elemi technikai nevelés is ily nagy horderejű s csakugyan socialis irányú, az Európa s Amerika előjáró népeinek e rendű s évről évre szaporodó intézetei eléggé bizonyítják. A „slójd” iskola a „Folkhögskolan” a dánok s scandináv népek természetes, — a társadalomból, a nép véréből kelt intézménye.

Közsegek, magánosok s a fenntartó egyesületek pénztárából olyan bőséget élvez minden e rendű iskola, hogy a legmesszebb menő igényeknek is megtehető. Ez pedig bizonyára azért van úgy, mivel a társadalom s még inkább az illetékes közegek egészen s tisztán becéztek, hogy a népevelő intézményt kötelességüknek meg is illetti az, hogy a szellemi elemi ismeretek nyújtása mellett s azok kapcsán némely elemi technikai gyakorlatokba is bevezesse az ifjúságot.

Az elemi technikai oktatás céliránya paedagogiai s socialis eredetű: A faanyagok, elemi technikai gyakorlatok elsajátítása végett minél több szerszám kezelése mellett feldolgoztatnak. Tehát nem tárgyak készítése a cél, hanem bizonyos munkacsoportban felülről képzés s öntudatos gyakorlatok (különböző munkaművelet) elsajátítása s a tárgy készítésekor előálló munkaművelet által, továbbá terület mérések, gazdasági épületek tervek, veteményes kertek szerkesztése, rajon bevezetése a tanuló a rajz, geometria s számtan ismeretében s elméleti ismereteit gyümölcsöztetni tanulja. A kézműipar elemeinek elsajátítása öntudatos munkára épít, a szellemi nevelés lelkét élő egyoldalúságát megszünteti s végül hatalmas democratizáló hatása is van.

Megjegyzendő, hogy a vidék localis viszonyaihoz mérten a földművelés, de különösen a kertészet s kertészeti ipar is az elemi technikai gyakorlatok keretében történik.

Ezek előre bocsátása után tehát tisztában volnánk az elemi technikai nevelés tárgyával; céljával s irányával s nem maradna egyéb hátra, mint a társadalom s illetékes közegek szűkebbülésének kiirtása s az intézmények iránt, melyek az élet s iskola közötti hézagot kitöltik: az elemi technikai nevelést hivatva meghonosítani. A nyugoti népek például járnak elől, pedig nekünk számos ipari tradíciók mellett nem is szorulunk egy a technikai nevelésre, mint a magyar nép, mely e tekintetben csak most kezd ébredezni, mivel az elemi technikai oktatás nehéz problémáján még csak kísérletez.

Kedvetnek azonban ez is jó, mert nekünk még előbb fel kell ébresztenünk az érdeklődést ily rendű kérdések iránt. E végett alakult s szervezkedett ez idén Budapesten a „Kézimunkára nevelő orsz. egyesület” s tette az első lépést ama probléma megoldására, hogy a technikai elemi nevelés társadalmilag terjesz-

tehetővé válassza a szegény gyermekem testi, lelki állapotára.

Denman asszony itt bevégezve elbeszélését. Szíves feleletét megköszönve mondám: ismételnem kell a kedves szavait: Kegyed valóságos boldog anya, hogy a gyermeked fiaid mondhat.

Évek múltával még egyszer volt alkalmam találkozni a kedves családdal. A fiatal ember szép jellemvonásait ekkor is ugyanolyanoknak találtam, mint azelőtt. Szívemből örültem a nem-reméllett viszontlátásnak. Hosszabb ideig beszélgettünk egymással. Megemlékeztem első találkozásunkról is. Beszélgetésünk tárgyát képezték az elmúlt két év elményei. Sok érdekességet mondott el akkor a család. Én szintén elbeszéltem azokat, mik velem ez idő alatt történtek. Kedélyesen folyt le az egész óra. Végre váltunk. Nehezen esett a jó embereket visszahagynom, de hivatalomnál fogva, mint a 31 ezred lelkészének, egy óra múlva „Bristol”-járom viselő hajóra kellett szállanom. Tartsanak meg emlékeztetőben, mondám, ha nem találkozhatnánk ez idén Kedves társaságunkban töltött élvezetes órákat feledni nem fogom. A Kegyes Gondviselés, mely mind a mi dolgunkat oly csodálatos módon megmentette, öröködjék ezután is életök felett. Isten velünk!

M. G.

tessék. Akár is fiúknak szolgáló fa, leányok részére karton- s agyag munkák gyakorlatára való képzés végett Budapestre egyelőre, csak a vállalkozó tanítók számára megnyitotta az első „slójd” tanfolyamot.

Mintegy 45-en gyűltünk egybe a dunántúli rész kivételével az ország minden tájáról, különösen azonban Erdélyből.

Jeles képzettségű s széles ismeretkörű s nyolcz évi tanulmány-utja által bő tapasztalatú Guttemberg Pál tanár volt a „slójd” tanfolyam lelke, igazgatója s egy jeles tanár s egy szobrász-művész készsége — s segítségével a mi utamatónk. Ez iskolai műhelyben, e tanítói kurzuson egy érdekes kísérletet látunk magunk előtt arra nézve, hogy miképen lehet nagyobb csoportot együtt közös munka útján bevezetni fontosabb technikai fogások gyakorlatába. E téren pedig az csakugyan ez előtt nem használt egyik nagyfontosságú tényezője s egyszerűsített megoldási módja is az általános techn. oktatásnak. Azonban nem annyira az ott végzett munkagyakorlatok, — mint inkább azon szellem által, mely elméleti előadásából belénk plántáltatott s melynek hatása alatt e sorok is keletkeztek, — lett a szóban levő kérdésen lendítve. Mert mindannyian kik részt vettünk e tanfolyamon, lelkes szószólói s ügyének, követői lettünk. Igaz, hogy ez által nagy elmaradottságunkat is meg kellett tudnunk, de hát legalább ismerjük a követendő irányt. A tervet, melyet tanulmányutjain szerzett tapasztalatok révén viszonyainkhoz mérten helyesen összeállított, ha az illetékes község egy műhelyt berendezne, készséggel mutatná be, egyelőre ha díjtalanul is, mindegyikünk.

A „Kézimunkára nevelő orsz. egyesületnek” első teendője mindenekelőtt a tanítóságnak az elemi technikai gyakorlatokban való kiképzése leendő. Nem utolsó gondja lesz a slójd egyesületnek, hogy munkássága körében a női kézmunka-oktatás gyakorlatának is érvényt szerezzen. Igaz, hogy némely leányiskolánk a kézmunka gyakorlatára is fordítanak időt s tehetősebb miveltebb szülők gyermekei szemrevaló díszmunkákat produkálnak, de a szegény nép százezrei éppen semmit, — tehát a női kézmunka-oktatás terén is csak a kezdet-kezdetén vagyunk. Első teendője lesz tehát tanítónőinknek majd a rendelkezésükre álló tapasztalattal a meglévő alapon világos rendet alkotni.

E probléma megoldása mai nap már nálunk is socialis kérdés s hogy az testet ölthessen, — mint fennebb említém, — a tanítóságot kell az elemi technikai gyakorlatokra kiképezni. Azért is az illetékes közegek, a társadalom ne zárkózzék el e kérdés elől s ne sajnálja azon csekélyke áldozatokat, a melyek e kérdés megoldásával okvetlenül összekapcsolvák. Hiszen önmagának hozza az áldozatokat, melyek idővel úgy szellemi, mint anyagi téren áldásúsan gyümölcsöznek majd.

Hogy e kérdés pedig minél előbb és gyorsabban haladhasan megoldása, célja felé, a „Kézimunkára nevelő orsz. egyesület” folytatni kívánja a néptanítók e rendű kiképezését s a jövő évre újra tanfolyamot rendez, hogy az idén félbeszakasztott kiképzést befejezhesse s megkezdhesse a vidéki helyi egyesületek s műhelyek felállítását, melyekben oktatni kívánna a tanítók összességét. Persze e kiképezetést egy-egy olyan munkarendben történend, melyet a localis viszonyok követelnek. Okszerű kertészet s kertészeti-ipari oktatás azonban — úgy hiszem — minden tájéknak nagy előnyére válnék.

És a mi nem utolsó — a „Kézimunkára nevelő országos egyesület” — oda fog hatni, hogy közegek, erkölcsi hatóságok s gazdasági testületek kellőleg javadalmazzák is a tanítókat e rendű munkásságát.

Ha pedig odajutottunk, hogy népiskoláinkban általánosan elterjedt az elemi technikai oktatás, a Dán scandináv Folkhögskolanoknak megfelelő intézetek szervezése sem várat soká magára, a mi végtére kell, hogy azt eredményezze, a mit Dániában, Svéd-s Norvégiában eredményezett: a nép általános jólétét s szellemi erejét.

A magyar osztálysorsjáték.

Olvasóink kétségkívül gyakran találkoztak ezzel a címmel az utóbbi időben, mert ismert dolog, hogy az országgyűlés felhatalmazása és a király által jóváhagyott törvény alapján a milleniumi kiállítás alkalmából rendezik az első magyar osztálysorsjátékot és ennek a sorsjáték hasznából egy millió forintot a kiállítás céljaira fordítanak. A hírlapokban napról napra lehet olvasni az osztálysorsjátékra vonatkozó híreket, de a közönség nagy része még mindig nem tudja, hogy tulajdonképpen mi is ez az osztálysorsjáték?

Az osztálysorsjáték nem egyéb, mint több sors-huzásnak egybevonása. Több sors-huzás tehát egybevon-

va, képezi az osztálysorsjátékot, míg ennek keretében minden egyes sors-huzásnak osztály a neve.

Tulajdonképpen mindegyik osztály önmagában is egy önálló sorsjáték, úgy hogy bárki tetszése szerint akár az egész sorsjátékban, akár pedig csak egy-egy osztályban vehet részt.

Természetesen ahány osztályban részt vesz, annyi osztályra kell fizetnie, mert minden újabb osztályban pályázik az ő sorsjegye a nyereményekre. Ezek a nyeremények pedig oly nagyok, amilyenek Magyarországon, de még a külföldön is, még sohasem voltak. Mert hát a szerencsés esetben 1 millió koronát lehet nyerni a magyar osztálysorsjátékon.

A dolog úgy áll, hogy a kiállítás alkalmából rendezendő első magyar osztálysorsjáték két osztályból áll, vagyis két huzása van. Mindenki vehet sorsjegyet és pedig tetszése szerint csupán az első osztályra, vagy pedig mindkét osztályra.

Csupán az első osztályra egy sorsjegy ára 20 ft. s ezt úgy hívják: osztálysorsjegy; mindkét osztályra pedig 40 ft. ezt teljes sorsjegynek nevezik.

Az egész sorsjáték következőképpen fog történni. Összesen van 100,000 darab sorsjegy.

Ezek közül az első osztályban, tehát az első sors-huzás alkalmával 10,000 darab nyereményt huznak ki, a melyeknek legkisebbje is 40 forint, tehát kétszerannyi, mint az osztálysorsjegy ára, míg a legnagyobb nyeremény 80,000 korona. A nyereményeket minden lovonás nélkül fizetik ki.

Az első huzást október hónapban tartják meg és ezen a sors-huzáson részt vesz mindenki, a ki akár 20 forintos osztálysorsjegyet vett, akár pedig 40 forintos teljes sorsjegyet.

A mikor az első huzás megtörtént és kifizették a nyereségeket, akkor be van fejezve az első osztály és megkezdődik a második osztály, mely még sokkal előnyösebb, mint az első. De a másodikban csak azok vehetnek részt, a kik mindjárt kezdetben egy 40 forintos teljes sorsjegyet vásároltak, vagy pedig azok, a kik első osztálybeli 20 forintos sorsjegyükre még 20 forintos ráfizetnek. És nagyon ajánlatos is, hogy minden ember vagy vásároljon mindjárt 40 forintos sorsjegyet, vagy pedig ha csak 20 forintos sorsjegyet vett, tizesse azután rá a második 20 forintos is. Mert a második osztályban már csak 90,000 sorsjegy van és ezek közül 21,499 sorsjegyre jut nyereség, úgy hogy tehát a két osztályban minden harmadik sorsjegy kap nyereményt. És hozzá milyen mesés nagyságú nyereségek: 6000 koronás, 8000 koronás, 10,000 koronás, 15,000 koronás és 20,000 koronás nyeremény van egy egész csomó, de vannak aztán 50,000 koronás, 100,000 koronás, 200,000 koronás és 400,000 koronás nyeremények is, sőt a legszerencsésebb sorsjegytulajdonos egy millió koronát is nyerhet. Együttvéve 49 főnyeremény van, de még azonfelül e 49 főnyeremény közül az, a melyiket utoljára huzzák ki, 600,000 korona külön díjban is részesül. Egyszeriben milliós lehet tehát az emberből.

Látható tehát, hogy az osztálysorsjáték alig képzelhető óriás előnyöket nyújt. Az első huzást október 16-ikán, 17-ikén, 18-ikán és 19-ikén tartják meg, mert bizony teljes mély napig tart, a míg a 10,000 nyereményt kisorsolják. A huzást a pénzügyminiszterium ellenőrzi, egy kir. közjegyző jelenlétében. De mindenki, a kinek van egy sorsjegye, maga is ott lehet a sors-huzásnál és megfigyelheti azt, mert a huzás nyilvános lesz. A nyereményeket pedig, még az esetleg milliós nyereséget is rögtön kifizetik a huzás után, még pedig egy krajczár levonás nélkül, eltérőleg a többi sorsjegyeiktől, a hol mindenféle, gyakran 20 százalékos levonások történnek. Az országgyűlés teljes adó- és illetékmentességet adott az osztálysorsjátéknak s így akármennyit nyer is valaki, a nyereséget az utolsó krajczárig rögtön kifizetik.

Olyan előnyei vannak tehát ennek az első magyar osztálysorsjátéknak, a milyennel semmiféle sorsjáték sem dicsekedhetik. És ezért gondoskodva van arról is, hogy minden ember kivéhesse a maga részét belőle. Lehet kapni tizedrész és huszadrész sorsjegyeket, úgy hogy bárki két forinttal vagy egy forinttal az első osztályban, — négy forinttal vagy akár két forinttal pedig mindkét osztályban játszhat, s részt vehet e csekély összegekért a milliós nyereségekben is. Olyan kecsesgató előnyök ezek, a melyek megérdemlik, hogy minden egyes ember pár forinttal hozzájáruljon.

Ujdonságok.

— A vármegye őszi rendes közgyűlése e hó 30-án és következő napjaira lesz kitűzve. A tárgyszorozatot, mely sok és fontos ügyet ölelend fel, e hó közepén fogják a bizottság tagjainak szétküldeni.

— Kinevezés. Az igazságügyminiszter dr. Fr. R. n. h. l. Béla budapesti kereskedelmi s váltótörvényszéki joggyakornokot a szarvasi kir. járásbíróshoz aljegyzőnek nevezte ki.

Főúri esküvő. Körös-szeghi és adorjáni Csáky Albin gróf, val. belső titk. tan., a cs. és kir. Lipótrend középkeresztese, Szepes vármegye örökös főispánja és Szepesföld örökös ura, országgyűlési képviselő, és Bolza Anna grófnő, ő felsége a császárné és királyné palotahölgye és csillagkeresztos hölgy fia, Csáky Károly gróf, magy. kir. honvédbuszárhadnagy szeptember 6-án esküdött örök házastul Budapest néhai földvári és bernátföldi Földváry Miklós és özvegy Földváry Miklós né szül. Kappl Malvina urnő leányának: Valéria kisasszonynak.

A főgymnasium köréből. A tanítóképző elemi gyakorló iskolájának megnyitását hátráltatta eddig Jurin Samu esperességgel megválasztott jeles tanítónak váratlan lemondása. Ennek helyébe a Pest megyében igen jó hírű Margócsy Gyula aszodi tanító választotta meg a főiskola tanácsa, ki szept. 18-20-ka körül kezdi meg iskolai működését. Akik kedves gyermekeiket az elemi népiskola I. II. III. IV. osztályába beírni kívánják, azok már most jelentkezhetnek a főgymnasium igazgatójánál. A belépők felévi részletben 5 forintot fizetnek. A tanítás tervezete, a használandó tankönyvek jegyzéke a megválasztott tanító ideérkezése után lesz közzéadva. Remélhető azonban így is, hogy ezen kétféle osztályozott és szerkezetű fogva nem túlszűrt népiskola úgy czélzerű berendezése mint sikeres működése által nemcsak házaspároknak fog bizonyulni helyi köztanításunk rendszerében, de meg fogja nyerni mindazok pártfogó ügyszeretét, kik kedves gyermekeik nevelésének kérdésével szívesen foglalkoznak.

A szarvasi takarékpénztár igazgatósága f. hó 5-én tartott ülésén megállapította a termény és áruaktár fizletszabályzatát és díjtételeit, mely alkalommal kimondta, miszerint a raktárakban levő termények és árukra $6\frac{1}{2}\%$ kamattal fog kölcsönöket adni. Ha meggondoljuk, miszerint sem a gazda földműves, sem a kereskedő 8-as kamattal púzen alól eddig kölcsönt alig kaphatott, — sőt sok helyen a 8-as kamaton felül még busás „kölcséngdíjat” is bevesznek az adósoktól, — örülnünk kell, midőn a szarvasi takarékpénztár $6\frac{1}{2}\%$ kamattal kölcsönözni tudomást adhatunk, és csak ismételtük előzőleg is kijelentett nézetünkre, — miszerint a szarvasi takarékpénztár termény és áruaktárát tontos közigazgatási szerepet fognak vidékünkön betölteni a földművelő és kereskedő közönség anyagi érdekeinek szolgálatában.

Beiratkozás. A helybeli iparos — és kereskedelmi tanonciskolában az 1895-96-ik tanévre a rendes tanfolyam beírása f. évi szeptember hó 15-ére eső vasárnapon délelőtt 9-12 óráig és délután 2-4 óráig megy végbe a Benka-féle iskolában, mely kijelölt határidőre minden iparos tanuló haladéktalanul megjelenni köteles. A tanulók mesterei vagy szülői figyelmeztetnek, hogy a fenn kiírt határidőn túl való késés mint igazolatlan mulasztás fog az iparhatóságához bejelenteni, továbbá hogy a tanulók próbaidő alatt is tartoznak iskolába járni. Szarvas, 1895. szeptember 8-án. Az ipar- és keresk. iskola igazgatósága.

Meghívó. A békésvármegyei tanító-egyesület folyó évi szeptember 16-án, délelőtt 8 órakor B. Csabán, a város ház nagytérében közgyűlést tart, melyre az egyesület tagjai és a nevelés barátai tisztelettel meghívottak. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Gyakorlati tanítás a magyar beszéd köréből tótanyelvű iskolában a direkt módszer alapján. Előadó: Uhrin Károly. 2. Jelentés az egyesület állapotáról. Előadó: Vaday József. 3. A népiskola óraosztása, tekintettel a túlszűrtégre. Előadó: Donner Lajos. 4. Pénztári jelentés. Előadó: Róháy János. 5. Az ismétlő-iskoláról. Előadó: Konczek Gy. József. 6. Jelentés az „Eötvös-alap”-ról. Előadó: Tassy Sándor. 7. Igazgató bizottsági előterjesztés az alapszabályok módosítása tárgyában. Előadó: Vaday József. 8. Indítvány az orsz. bizottság költségének a fedezése tárgyában. Előadó: Singer Manó. 9. Tiszt. táj. B. Csaba, 1895. szept. 2. Vaday József, egy. főjegyző. Németh Lajos, egy. elnök.

Kutba fült gyermek. Bertók György szarvasi lakos 6 éves András nevű fia a tanyán, ahol 8 éves testvére felügyeletére volt bízva, míg emez teendőit végezte, egy kávéval és kerítéssel el nem látott mezei kutból inni akart, vödörhuzás közben azonban lába megcsuszott s a gyermek bezuhant a kutba, ahol, mielőtt a legközelebbi szomszédok segítségére jöhettek volna, belefult. Mint értesülünk az eset felett a hatóság szigorú vizsgálatot indított meg.

Véletlen baleset. Az ev. egyház ujonnan építendő templom alapásánál, hol a talaj keménysége miatt a munkások csakánnyal kénytelenek dolgozni, véletlenségből egyik munkás a másiknak csakányával a czombjába vágott, ki ez által jelentékenyen megsérült.

Alapkövetétel. A helybeli ág. ev. egyház ujonnan épülő templomának alapkövét mult hétfőn

szept. 2-án d. e. 8 órakor tették le. Az alapkövetétel valóságos ünnepe volt az ev. egyház híveinek, ahol mintegy négyezren jöttek volt össze s képviselve volt az egyházi előjárásón, tanítói karon s gondnoki hivatalokon kívül a világi előjárás is. Az alkalmi beszédek Nagyt. Lányi Gusztáv magyar — s Áchim Ádám tónyelven tartották mielőtt a tanítói kar a közönséggel együtt alkalmi énekeket zengett el.

A verselő kanász. A napokban Szentesen egy dísznópásztor, borongó, fin de síccle-hangulatban felakasztotta magát. Zsebeiben egy papirosba csavart szalonadarabot s egy nyolcz soros bucsuverset találtak. A kondás poeta az alkotását egy némely lantosaink megszűgyenítésére itt közöljük:

A tölgyek pusztulnak s nem adnak makkot,
Szegény kis kocám, de soványok vagytok!
A mezőket isten szintén nem locsolja,
A határban sincs egy tenyérnyi pocsoja.

Ilyen viszonyok közt én hát minek éljek?
Hogyha szebb jövőndöt immár nem remélek,
A haláltól nekem egy fogam sem vacog,
Isten veled világ, disznók és malacok!

S z i n h á z.

Immár két hete uszik közönségünk a színház látogatás gyönyörében, s daczára annak, hogy intelligenciánk csekély száma miatt a színház nap nap után azonos a publikuma, nem hallik sehol az unottság hangja, sem a nézőtérben, sem a színpadon nem okoz lehorgoló hatást üres padok, ásitó páholyok, néptelen karzat szomorú képe.

Vasárnap Szeptember 1-én Sardoú nagy szenzatiót keltett színműve a „Szókimondó asszonyág” került színpadra.

A francia történelem forradalmi részének minden alakja, még az epizod szereplők is annyira ismertek legesekélyebb részleteikben is e kor gazdag irodalmából, hogy a csodás szellemmel, utólrhetlen jellemfestéssel s mégis lapsus nélküli történeti hűséggel megírt színműben minden elejtett szavuk, minden tettök, gondolatuk csaknem személyes ismerősökként hozza őket elének.

Zsufolt ház gyönyörködött Halasiné Hübscher Katájában. Eddig csak népszínművekben csillogtatott zamatos kiejtése, az eredeti, mesterkéletlen soha el nem ejtett paraszt modor sokszorosan fokozták a szerző által szájába adott brusque, salüpp öszinteségek kitűró hatását.

Méltó partnere volt Halasi, e sokoldalú színész, ki jól sikerült maszkja megett soha se engedte volna sejtetni, hogy tegnapi Goldstein Számi, tegnapi Bernádo Montilla, holnap Floridor vagy Coelestin, valóságos Proteus.

Míg Delli érdemi meg megkülönböztetett dícséretünk. Minden fellépte a szorgalmas tanulónak, egy találon választott pálya ambíciós szolgálatának tanúsága.

Az emsemleről csak annyit jegyzünk meg, hogy leggazdagabb francia esprít-vel megírt dolgot is agyoncsap néhány szerep hiányos tudása. [Fouché.]

Hét főtön bemutatott volt, Candillo Leon „Kis Hősösg” című énekes bohóza. Helyzet komikumokban gazdag bolondság. A siker főrezeze Halasi-é volt, ki úgy látszik akkor kintűnően disponálva nem egy hasonló genre-ű alakítását multa felül, kedves volt Halasiné, ének számait megújrázták. Timárné mint mindig most is részolgált, hogy a vidék egyik legjobb komikájának tartuk. Delli, Nyitrai és Tukorai járultak még az est sikeréhez.

Keddén a társulat új subrette színésznője Bessenyei Mariska mutatkozott be Hevré bájos operet-téjében a „Nebántvirágban.” Bájos, kedves megjelenés szép — bár kicsi hang, e hang felett az operette mű-faji caracterának megfelelően domináló pikáns, fess játék az, mit róla röviden mondhatunk. Mindig örömmel fogjuk várni felléptét. D. Liczenmayer igen szép, Halasi szokottan jó, Delli fess és ügyes, Tukorai az egyeniségének annyira megfelelő igazgató szerepében kitűnő. Iványi mint Loriot kissé draszticus volt.

Szerdán Berla Alajos regényes operettje a „Boszorkányvár” ment Dr. Kún Árpád közreműködésével. Dr. Kún urat gazdag tenorja a népszínház deszkáira predestinálja, s nem is kételkedünk, hogy némi színpadi otthonosság, technika begyakorlása után ott olvassuk nevét, s élvezzük művészetét. Addig is nagyon örülünk, ha nálunk tanul, gyakorol. Halasival együtt minden partiejuk bájosan kedves volt. Halasiné gyönyörűen énekel, Bessenyei Mariska Verus szerepében töröl-metszett kedves paraszt lányka volt. „számítás ámitás” couplejtát sokszor ismételtették. Nyitrai kacag-tató maszkjával, esetlen mozdulataival, Delli elegán-

ciájával hódított. A kar mit mindig, igen jó s öszszévágó volt. A nehez finálék, s minden operette sikerült dirigálása Beranekné mesteri kezére vall. Méltán illeti őt az operettek hatásért első sorban elismerés.

Csütörtökön színpadra került Bisson szikrázó szellemességgel darabja: „A megboldogult”, vigjáték 3 felvonásban. E vigjátékot érdekessé teszi, hogy úgyszólván összes cselekménye egy olyan alak körül forog, amelyiket se nem látunk, se nem hallunk, lévén ő — megboldogult. Néhai Toupinel úr e derék egyeniség, kit nője, mint a hűséges férjek mintaképét, kegyelettel tisztel, míg nem kisért, hogy ő kegyelme sem volt jobb a Deákné váznánál, sőt csinált olyan dolgokat, hogy belőlük három felvonásos vigjátékot tudott fabrikálni egy genialis francia. Toupinel özvegyét Boros Ferike adta és constatálom, hogy e nehéz, mert sokoldalú, szerepben, hol gyakran van átesapás egyik érzelemből az ellentétesbe, — bravourosan, kifogástalanul állta meg helyét. Halasi, Dupéron személyesítője, régi jó ismerősünk arról az oldaláról, hogy a mit mutat, az jó és kifogástalan. Nyitrai az alsó komikumra fekteti a súlyt, a mi ebben a darabban nincs helyén. Delli a darab Valoryja, ügyes színész, de vajjon szükség képpen olyan nyomtalanul kell lennie-e egy párizsi zeneszerzőnek? Kovacsics Sarolta, Tukorai és Nagy kisebb szerepekben állták meg helyüket.

Pétekén Dobsa Lajos 5 felvonásos tragoediája „IV. László”. A szerelemnek egyfelől, a becsületnek és királyi kötelességértnek harca másfelől az a tragikum, mely IV. Lászlót tragikus hőssé teszi és elbuktatja. A czímszerepben Delli nyújtott nem egészen kielégítő alakítást. Az ő organuma gyenge, innen van, hogy erősebb kitérőeknek hatást elérni képtelen volt, ellenben ott, hol gyengéd érzelmek adták ajkaira a szót, helyét megállotta. A czímszerepben jobb szeretttük volna látni Halasi-t, ki kétségtelenül sikeresebb alakítást nyújtott volna, amint hogy így történt a Myze kisebb szerepében. A női szereplők közül Kresz Irma volt az Edua ábrázolója. Tisztelői remek virágcsokrot nyújtottak fel neki, de meg is érdemelte, mert alakítása igazán művészi volt az egész tragoedián keresztül. Magas termete, rokonszónvos megjelenése biztosították a külső hatást, melynek nem állott mögötte játéknak belső becsé és értéke. De kétségtelenül teljesen méltó partnere volt a kintűnő Boros Ferike, ki a 3-ik felvonásban igazán megrázó alakítást nyújtott úgy, hogy a közönség nagy lelkesedéssel háromszor hívta a lámpák elé. Egyáltalán az a nézetünk, hogy Boros nagyon megérdemli a szeretetet és rokonszónvet, mellyel övezik. A kisebb szereplők közül Pesti érdemi meg különösen a felemlítést és méltányló kiemelést.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:
S Z I K E S A N T A L.

Haszonbérbe adási hirdetmény.

A szarvasi főiskola alapítványi birtoka 300 (1100 négyszög öles) hold egy tagban fekvő első rendű szántóföld, közvetlen a vasut mellett, 1895 évi október 1-ső napjától számított 12 évre egyesnek, ki azonban társakat is vehet maga mellé, bérbe adó.

A birtok kintűnő karban levő gazdasági épületekkel, továbbá egy tágas szoba-, konyha- és kamrából álló lakóházza! el van látva. Atvehetők kedvező fizetési feltételek mellett az összes gazdasági felszerelések nem különben az összes lóbas jószág, valamint a szükséges őszi és tavaszi vetőmag.

A birtok és a felszerelések minden időben (vasuton a szarvas-mezőhegyesi vonalszakasz Nagy Rét nevű megálló helye után) a részletes bérbeadási feltételek és a felszerelés leltára, pedig f. é. szept. 5-től kezdve a főiskola pedellussánál, bármikor megtekinthetők.

Írásos ajánlatok 10% bánatpénzzel ellátva f. é. szept. 22 d. e. 10 óráig a főiskola igazgatójához benyújthatók, mely napon d. e. 10 óráig kezdve a bérbeadás felett a kiküldött bizottság az írásban, úgy mint a személyesen jelentkezők ajánlatai alapján árverés útján dönteni fog.

Kelt Szarvason, 1895. aug. 28-án.

A főiskola tanácsának megbízásából:

REUMANN JENŐ,

t a n á c s j e g y z ő.

H I R D E T É S E K.

Az államilag engedélyezett Magyar osztálysorsjáték

I. osztályu nyeremények.
Huzás 1895. október 16—19-ig

1	nyeremény á	80000	=	80000
1	"	60000	=	60000
1	"	40000	=	40000
1	"	30000	=	30000
1	"	20000	=	20000
1	"	15000	=	15000
1	"	10000	=	10000
2	"	8000	=	16000
8	"	4000	=	32000
10	"	2000	=	20000
13	"	1000	=	13000
100	"	400	=	40000
860	"	200	=	172000
9000	"	80	=	720000
10000	nyeremény összesen			1268000

az 1896. ezredéves kiállítás alkalmából.
Kibocsátás 100000 sorsjegy
31,499 nyereménnyel és egy jutalomdjjal.
A nyeremények minden levonás nélkül fizetnek ki. A huzások államfelügyelet és kir. közjegyző ellenőrzése mellett történnek.
Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben:
1.000,000
korona.
Az I. osztály huzása után vásárolt sorsjegyekért az I. osztály díja után fizetendő.

II. osztályu nyeremények.
Huzás 1895. december 6—14-ig

1	jutalom	600000	=	600000
1	"	400000	=	400000
1	"	200000	=	200000
1	"	100000	=	100000
1	"	50000	=	50000
2	á	20000	=	40000
2	"	15000	=	30000
4	"	10000	=	40000
10	"	8000	=	80000
27	"	6000	=	162000
100	"	2000	=	200000
200	"	1000	=	200000
150	"	200	=	250000
20000	"	100	=	2000000
21499	nyeremény és jutalom			4332000

Az első osztályu sorsjegyek árai				Teljes (mindkét osztályra érvényes) sorsjegyek árai			
1/1	1/10	1/20	sorsjegy	1/1	1/10	1/20	teljes sorsjegy
40.-	4.-	2.-	korona.	80.-	8.-	4.-	korona

Valamennyi sorsjegyek a falragaszok által megjelölt eladási helyeken kaphatók.
Budapest, 1895. augusztus hóban.
Magyar Osztálysorsjáték Igazgatóság.
Sorsjegyek eladásra való átvétele iránti megkeresések hozzánk intézendők.

Első államilag engedélyezett Magyar Osztálysorsjáték

az Ezredéves kiállítás alkalmából Budapesten, 100000 sorsjegy,
31499 két osztályba beosztott pénznyereményekkel és egy jutalommal
5 millió 600,000 korona összértékben
minden levonás nélkül készpénzben fizetendő Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

E G Y M I L L I Ó K O R O N A.

Első huzás 1895. október 16—19-ig Budapesten.
Eszertint ajánlom és utánvét mellett küldök szét
eredeti sorsjegyek az 1-ső osztály részére $\frac{1}{40} - \frac{1}{20} - \frac{1}{8} - \frac{1}{4} - \frac{1}{10} - \frac{1}{20}$ korona.
eredeti teljes sorsjegyek, melyek mind a két huzásban érvényesek $\frac{1}{80} - \frac{1}{40} - \frac{1}{16} - \frac{1}{8} - \frac{1}{4}$ korona.
Teljes sorsjegyek, a melyek az első osztályban nyereménnyel kihuzatnak, egyszersmind a nyereménnyel az e ötévesre a második osztályra vonatkozó betét fizettetik vissza. — Megrendelések postautóvány útján lehetőleg a cím igen pontos megjelölésével kéretnek.

HEINTZE KAROLY fő-elárusító, Budapest.
szervita tér 3.

Check-Conto. Magyar postataarékpénztár 3960 — Sörgöny-czim LOTTOHEINTZE Budapest -- Vidéki megrendelők porto fejében 10 fillért, ajánlott levelekért 30 fillért, továbbá minden egyes nyeremenyjegyzékért 20 fillért sziveskedjenek külön mellékelni.
Lottogyűjtődék, viszontelarusítók és ügynökök mindenhol felállítatnak.

Árverési hirdetés.
A mezőtúri határban fekvő 23 sz. (peresi) átvágás jobb partján szabályozási czélokra kisajátított, de fel nem használt 298 $\frac{228}{1600}$ összefüggő kat. hold terület nyilvános árverés útján 1895. okt. 15-től—1897. szept. 30-ig terjedő időszakra, alólirott hivatal által Mezőtúr város közházánál szept. hó 23-án d. e. $\frac{1}{2}$ 11 órakor bérbe fog adatni.
1., Árverelni csak is az egész területre katastralis holdanként megajánlott egység árak mellett lehet, megjegyezvén, hogy szántás, vetésre csakis a komp alatti 64 $\frac{1418}{1600}$ kat. hold magas terület használható, a többi területen pedig kizárólag a legeltetés és kaszálás engedtetik meg.
2., Tartoznak árverelők a kikiáltási árak
10 %-át az árverés előtt biztosítékképen letenni, mely biztosíték legtöbbet ígért kivéve, az árverés megtartása után, árverelőknék vissza fog adatni.
3., Legtöbbet ígérő tartozik biztosítékát az árlejtés után az általa megajánlott ár 10 % ára kiegészíteni, mely összeg azonban a bérösszegbe befog számíttatni.
4., Az első évre eső bérösszeg a megköthető szerződésnek a nmélt. földm. m. kir. Minister úr által való jóváhagyása után azonnal, a második évi bérösszeg pedig 1896 szept. 30-ikáig lesz a gyulai m. kir. folyam-mérnöki hivatalnak befizetendő.
5., A bérbeadás alatti területtel való közlekedés a mederátöltéseken át biztosítatik.
A gyulai m. kir. folyam-mérnöki hivatal.

Hirdetés.
Szíves figyelembe vétel végett kérem az igen tisztelt légszesz kocsz fogyasztó vevőimet, hogy megrendelésüket légszesz kocszban minél előbb hozzám juttatni elne mulasszák mivel légszesz kocszot csak is megrendelések szerint tarthatok raktáron és csak is a korán beérkezelt megrendelőknék számíthatom kivételes olcsó áron a légszesz kocszot.
Becsés megrendeléseket légszesz kocszban minél tömegesebben várva
illő tisztelettel:
Buk Adolf.